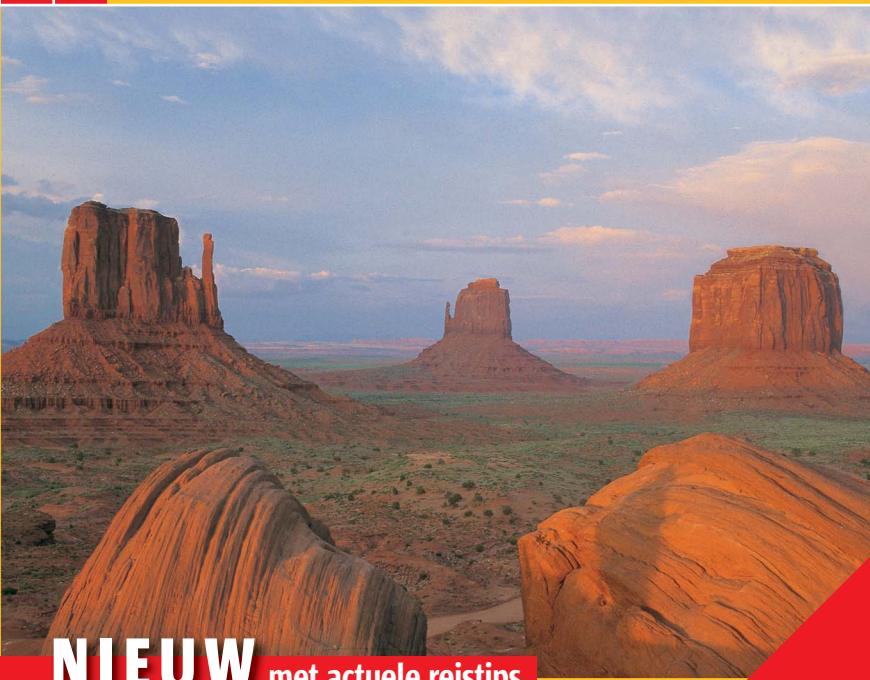

USA West

NELLES
GIDS

Westkust • Rocky Mountains
Californië en Texas

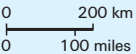
NIEUW met actuele reistips

Foto: Rainer Hackenberg

Waar de geiser gist • Spooksteden in de woestijn
Een loopplank voor waaghalsen

Nelles Verlag

met extra
HOTELLIJST
en talrijke
DETAILKAARTEN

Los Angeles	26	Sierra Nevada	137
Van Los Angeles naar Phoenix	30-31	San Francisco	149
Oost-Arizona	40	Van San Francisco naar Reno	153
Indian Country	45	Van Nevada naar Utah	157
Van Santa Fe naar Austin	56	Grand Teton, Yellowstone N. P.	165
De kust van Texas	66-67	Westkust	179
Mojave Desert	79	De bergregio van Washington	187
Canyon Country	90-91	Seattle Downtown	195
Navajo- en Hopi-reservaten	103	Seattle (Noord)	197
Colorado	113	Van Seattle naar Vancouver	198-199
Coastal Highway (kustweg)	126	Van Washington naar Montana	208-209

LEGENDA

★★	topattractie (op de kaart) (in de tekst)	✈	internationale luchthaven		staatsgrens
★	bezienswaardigheid (op de kaart) (in de tekst)	🌳	nationaal park, National Forest		provinciegrens Interstate Highway
Ⓢ	oriëntatienummer in tekst en op kaart	🏛	UNESCO werelderfgoed		tolweg
Ⓢ Ⓢ	oriëntatienummer in tekst en op plattegrond	🌊	strand		vierbaans Highway
🏠	openbaar / belangrijk gebouw, bezienswaardigheid	Ⓜ	bergtop (hoogte in voet)		grote verkeersweg
🏠	hotel, lodge, restaurant	Ⓜ	pas		verharde hoofdweg
🏠	winkelcentrum, markt	Ⓜ	camping, skigebied		spoor
🏠	informatiecentrum	Ⓜ	uitkijkpunt, grot		veerboot
🏠	hospitaal, kerk	Ⓜ	afstand in mijlen		Interstate Highway
→	st. met eenrichtingsverkeer	Ⓜ			U.S. Highway
		18			State / Provincial Highway

COLOFON: Nelles Gids: USA – Westkust, Rocky Mountains, Californië en Texas

All rights reserved

© Nelles® Verlag GmbH, 81379 München, Machtlfinger Str. 11

Info@Nelles.com, www.Verlag.com

Druk 2015

ISBN 978-3-86574-411-1

Licentieovereenkomst: Onderwerp van de gebruikersovereenkomst zijn de door Nelles Verlag GmbH gepubliceerde digitale reisgidsen "Nelles Gids". Nelles Verlag GmbH verleent alleen aan eindklanten toestemming voor het gebruik van de "Nelles Gids". Nelles Verlag GmbH verleent de gebruiker een niet-exclusief en beperkt recht op het gebruik van de "Nelles Gids". De gebruikers hebben het recht om een digitale kopie van de gewenste reisgids te downloaden, een elektronische kopie daarvan als back-up op te slaan en, voor zover door Nelles Verlag GmbH ter beschikking gesteld, een exemplaar daarvan uit te printen en daarvan twee kopieën te maken. Elk ander gebruik is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van Nelles Verlag GmbH. Indien de gebruiker in strijd handelt met deze licentieovereenkomst, is hij verplicht om, ongeacht de aanspraak op eventuele verdere schadevergoeding, een contractuele boete te betalen voor elke opzettelijke schending van deze overeenkomst. De gebruiker wordt erover geïnformeerd dat het bedrijf Nelles Verlag GmbH ter bescherming van de "Nelles Gids" technische maatregelen heeft genomen. De gebruiker is niet gerechtigd de technische beschermingsmaatregelen te omzeilen zonder de toestemming van Nelles Verlag GmbH. De door Nelles Verlag GmbH toegevoegde auteursrechtvermeldingen, referenties en merknamen mogen door de gebruiker niet worden gewijzigd noch mogen zij worden verwijderd.

Disclaimer: Alle informatie in de "Nelles Gids" wordt door het team van Nelles Verlag GmbH zorgvuldig onderzocht en geactualiseerd en, waar mogelijk, gecontroleerd op nauwkeurigheid. Ondanks zorgvuldig onderzoek is het mogelijk dat de informatie in de "Nelles Gids" niet of niet meer relevant is. Nelles Verlag GmbH kan dus evenmin als het team van de "Nelles Gids" aansprakelijk worden gesteld voor de volledigheid en juistheid van de in de "Nelles Gids" aangeboden informatie. Nelles Verlag GmbH en het team van de "Nelles Gids" kunnen in het bijzonder niet aansprakelijk worden gesteld voor schade, ongemak of tekortkomingen, letsel of andere gevolgen, voortvloeiend uit de informatie in de "Nelles Gids". Deze disclaimer geldt echter niet voor schade die voortvloeit uit schade aan leven, lichaam of gezondheid, gebaseerd op een nalatig plichtsverzuim door Nelles Verlag GmbH of een opzettelijk of nalatig plichtsverzuim door een wettelijke vertegenwoordiger of agent van Nelles Verlag GmbH. Op dezelfde wijze geldt deze disclaimer niet voor andere schade die voortvloeit uit een grof nalatig plichtsverzuim door Nelles Verlag GmbH of een opzettelijk of grof nalatig plichtsverzuim door een wettelijke vertegenwoordiger of agent van Nelles GmbH. Nelles Verlag GmbH is niet verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van haar diensten.

Bij de hyperlinks en advertenties gaat het om inhoud die afkomstig is uit externe bronnen, waarvoor geen aansprakelijkheid is verschuldigd. Nelles Verlag GmbH distantiëert zich uitdrukkelijk van de inhoud van de gelinkte websites. In geen geval is Nelles Verlag GmbH aansprakelijk voor enige directe, indirecte, bijzondere of andere schade die voortvloeit uit het gebruik van een gelinkte website.

Lijst van kaarten 3
 Colofon / Legenda / Voorbehoud. 4

1 GESCHIEDENIS EN CULTUUR

'GO WEST' – Reis door het Beloofde Land 13

2 VAN LOS ANGELES NAAR PHOENIX

Los Angeles – San Diego – Sonora Desert – Palm Springs –
 Door West-Arizona – naar Phoenix. 25
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 37

3 VAN PHOENIX NAAR SANTA FE

Phoenix – Zuid-Arizona-rondrit – Van Phoenix naar
 Flagstaff – Van Flagstaff naar Santa Fe – Santa Fe 39
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 51

4 VAN SANTA FE NAAR AUSTIN

Naar Fort Stockton – Door Texas Hill Country naar Austin –
 Austin 55
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 63

5 AAN DE KUST VAN TEXAS

Van San Antonio naar Corpus Christi – Van Corpus Christi
 naar Galveston – Houston. 65
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 73

6 VAN LOS ANGELES NAAR LAS VEGAS

Mojave Desert – Death Valley – Las Vegas. 77
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 85

7 VAN LAS VEGAS NAAR GRAND CANYON

Zion National Park – Bryce Canyon – Glen Canyon –
 Grand Canyon 89
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 97

8 HET LAND VAN DE NAVAJO'S EN DE HOPI'S

Door het Navajo-reservaat – Canyon de Chelly –
 Monument Valley – Mesa Verde National Park. 101
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 109

- 9 VAN GRAND CANYON NAAR DENVER**
Van Durango naar Aspen – Denver en omgeving 111
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 121
- 10 VAN LOS ANGELES NAAR SAN FRANCISCO**
Santa Barbara – Big Sur – Carmel – Monterey –
Salinas en Pinnacle National Monument 125
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 133
- 11 VAN LOS ANGELES NAAR YOSEMITE NATIONAL PARK**
Van Los Angeles naar Fresno – Sequoia en Kings Canyon
National Park – Yosemite National Park 135
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 143
- 12 VAN SAN FRANCISCO NAAR SALT LAKE CITY**
San Francisco – Van San Francisco naar Reno – Door de
woestijnen van Nevada en Utah – Salt Lake City 147
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 160
- 13 VAN SALT LAKE CITY NAAR YELLOWSTONE NATIONAL PARK**
Van Salt Lake City naar Idaho Falls – Grand Teton National
Park – Yellowstone National Park 163
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 173
- 14 VAN SAN FRANCISCO NAAR WASHINGTON**
Noord-Californië – Oregon – Columbia River / Mt. Hood –
De staat Washington / Mt. St. Helens – Mt. Rainier . . . 177
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 189
- 15 DE KUST VAN HET NOORDWESTEN**
Seattle – Olympic Peninsula – Puget Sound – North
Cascades / Mt. Baker – Vancouver 193
INFO: Restaurants, bezienswaardigheden 205

16 VAN SEATTLE NAAR YELLOWSTONE

N. P.

Van Seattle naar Spokane – Van Spokane naar Missoula – Van Missoula naar Yellowstone N.P.	207
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden</i>	215

17 ROUTE 66

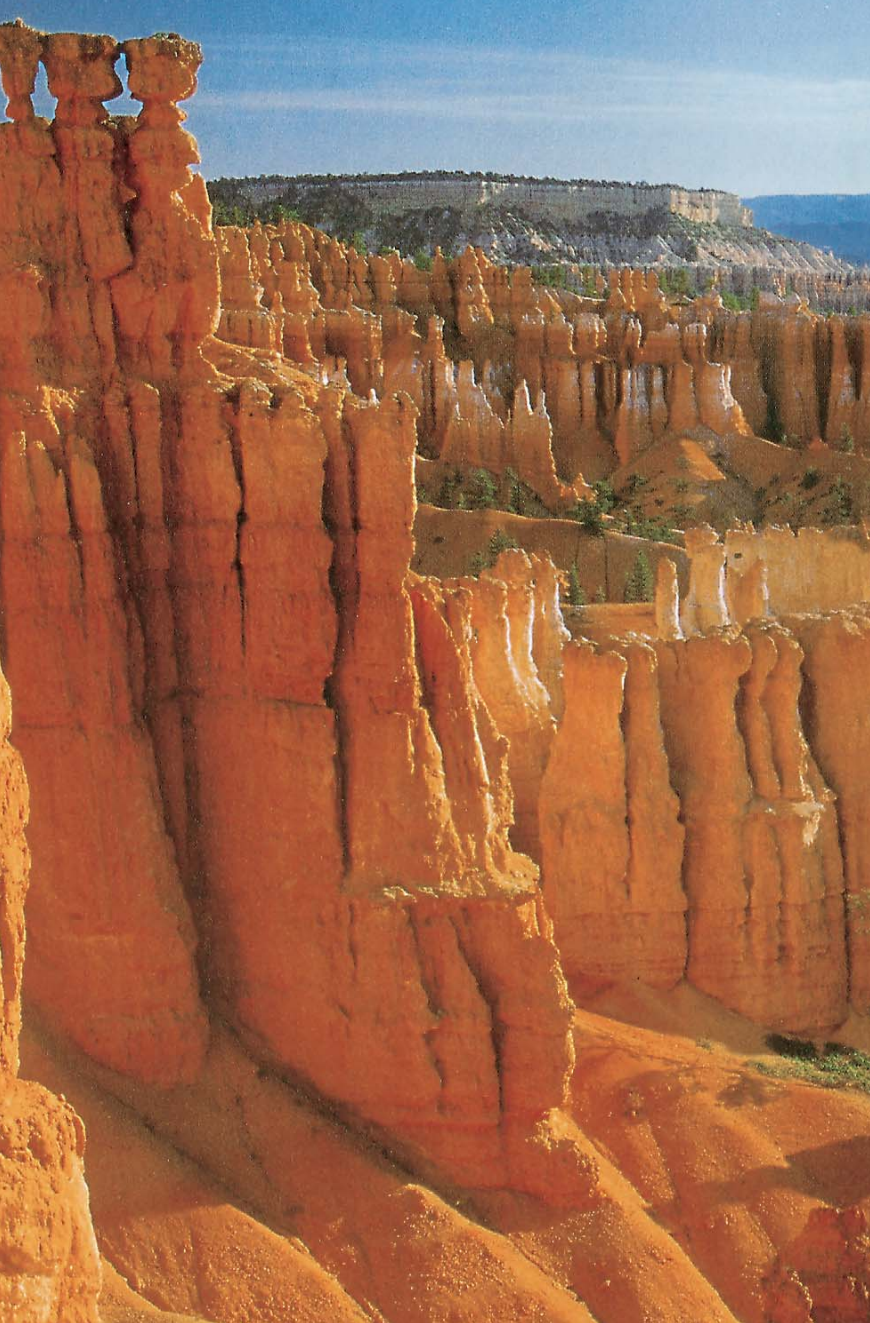
Over Route 66 door het zuidwesten.	218
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden</i>	221

18 THEMA'S

Fast Food en Ethno kitchen	222
Samenleving van immigranten	224
Indianen – het vergeten volk.	226
Sport in Amerika	228

19 PRAKTISCHE TIPS

Reisvoorbereidingen	230
De VS in cijfers	230
Reisplanning en informatie / Reistijd en klimaat	230
Reiskosten / Geldzaken	230/31
Reisverzekering / Visa / Amerikaanse ambassades	231/32
Aankomst	232
Vliegen	232
Douanebepalingen	233
Reizen in de VS	234
Huurauto / Autopech / Camper / Autorijden in de VS	234
Wegennet / Greyhoundbus / Spoorwegen	235/36
Praktische Tips van A-Z	236
Alcohol en tabak	236
Ambassades en consulaten in de VS en Canada	237
Artsen / apotheken	237
Banken / Campings / jeugdherbergen	237
Criminaliteit / alarmnummer / veiligheid	238
Elektriciteit / Eten en drinken	238/39
Feestdagen	241
Gedrag / Geld / Maten, gewichten, temperaturen	242/43
Media / Medicijnen	243/44
Openingstijden / Post / Taal / Telefoneren	244
Toeristeninformatie	245
Tijdzones / Wandelen / Winkelen	246
Auteurs / Fotografen	248 / 249
Register	250
Accommodatie	257

P-ZONES

Sections 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, and 26 are designated as P-zones and are subject to special rules. These rules are intended to ensure the safety of the public and the enjoyment of the park.

Section 16:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 17:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 18:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 19:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 20:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 21:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 22:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 23:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 24:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 25:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

Section 26:

- 1. All dogs must be on a leash and under the control of their owner.
- 2. No alcohol, drugs, or other substances are allowed in this zone.
- 3. No smoking or vaping is permitted in this zone.
- 4. No glass containers are allowed in this zone.
- 5. No food or drink is allowed in this zone.
- 6. No loud music or amplified sound is allowed in this zone.
- 7. No amplified sound equipment is allowed in this zone.

L.A.P.D. Section 16.15

P
ZONE
← →

LANE
WAY

‘GO WEST!’ Een reis door een veelbelovend land

Amerika is het meest Amerikaans in het deel dat het verst weg ligt van Europa: in de metropolen van de westkust, in de *canyons* van Utah en Colorado, in de valleien van de Rocky Mountains, in de casino's van Las Vegas, in de pueblos van Arizona en in de mijnsteden van Nevada. Het Amerikaanse Westen is een mythe, een idee, wellicht zelfs een ideologie. Strikt genomen behoorde dit Wilde Westen, dat zo lang beschouwd werd als gevaarlijk en verraderlijk, al eind 19de eeuw tot het verleden.

Niettemin publiceerde de Amerikaanse historicus Frederick Jackson Turner in 1893 zijn befaamde essay over de Amerikaanse kolonisatiegrens, de *frontier*. Hij stelde dat de Europese immigranten zich pas ware Amerikanen mochten noemen als ze zich vestigden in het grensgebied tussen de woestenij en de beschaafde wereld; en die grens verschoof steeds meer naar het westen. De Nieuwe Mens die daar ‘geboren’ werd had vanaf dat moment niets meer te maken met het oude Europa. Moderne historici betwijfelen ten zeerste of het leven op de beschavingsgrens automatisch leidde tot een Amerikaanse identiteit; wat gebeurde, was dat het feitelijke leven op de grens tussen beschaving en woestenij geïdealiseerd werd tot een pastorale, maar fictieve legende.

De verovering van het Wilde Westen

De verheerlijking van de *frontier* verborg een duistere kant van de Amerikaanse geschiedenis. Het Wilde Westen

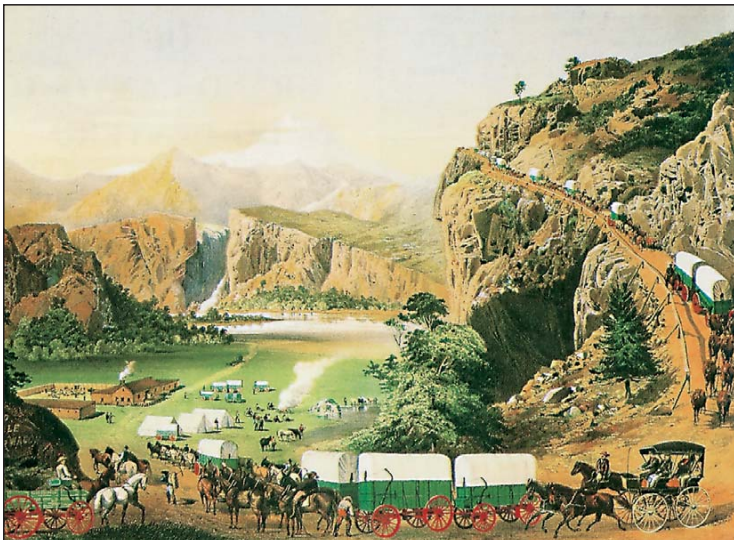
Vorige pagina's: Fascinerend kleurenspeel in Bryce Canyon, Utah. Op Venice Beach (L.A.) valt altijd iets te beleven- straatkunstenaars op de Ocean Front Walk. Links: Navajo-vrouw in het Navajo Tribal Park.

was geenszins een onbevolkt gebied. Lang voor de blanke man zich in de Nieuwe Wereld aandienende, leefden er 4 tot 10 miljoen inheemse Amerikanen op het Noord-Amerikaanse continent. In het jaar 1890 was dat aantal teruggebracht tot 300.000. Tijdens de eerste expedities naar het westen – waarvan de beroemdste die van Lewis en Clark (1804-1806) was – werd er op vreedzame wijze contact gemaakt met de stammen die men tegenkwam. De volgende generaties westwaarts trekkende kolonisten, gouddelvers en boeren hebben echter een ware etnische zuivering doorgevoerd. De volkerenmoord op de inheemse Amerikanen, de indianen – de Sioux, de Apaches, de Cheyennes, de Nez Percés en vele andere volkeren – vormt tot op de dag van vandaag de zwartste bladzijde uit de Amerikaanse geschiedenis.

Een interessant verschijnsel is dat in recente volkstellingen steeds meer Amerikanen opgeven dat ze van indische afstamming zijn: ongeveer 3 miljoen in 2005; 1 procent van de bevolking, ruim twee keer zoveel als in de 30 jaar daarvoor. Desalniettemin blijven de Indiaanse oorlogen een heet hangijzer.

Tegen de 19de eeuw waren in ieder geval de noordelijke staten zich bewust van de sociale onrechtvaardigheid van het zuidelijke instituut van de slavernij; maar behalve sporadische uitbarstingen van woede over de ergste wandaden van het leger was de houding van de intellectuele elite van de oostkust ten opzichte van de indianenoorlogen nogal onverschillig. Dit is nauwelijks verrassend in het licht van de wijdverspreide doctrine van de ‘Onloochenbare Bestemming’ die sinds 1840 heerste. Volgens deze doctrine was het een kwestie van Voorzienigheid dat de blanke immigranten het hele continent zouden gaan veroveren en zo gebeurde het dan ook.

Aanvankelijk werd ‘het Westen’ door Amerikanen gedefinieerd als de nog niet ingelijfde gebieden ten westen van

de voortdurend verschuivende beschavingsgrens. Het 'Noordwesten' lag in de achttiende eeuw ten zuiden van de Grote Meren, maar de naam werd een eeuw later gebruikt voor de huidige staten Washington en Oregon aan de kust. In 1763, na het einde van de koloniale oorlog tussen Frankrijk en Engeland, stopte de Amerikaanse uitbreiding bij de Appalachen; toen de Amerikaanse kolonisten echter als overwinnaars uit de Onafhankelijkheidsoorlog van 1776 kwamen, begon de jonge natie zich weer uit te breiden: naar het zuiden naar Florida en naar de Grote Meren in het noorden. In 1803 verdubbelde de oppervlakte van de VS met de *Louisiana Purchase*. Een historische voetnoot: de onderhandelingen tussen de VS en Napoleon betroffen aanvankelijk slechts de aankoop van New Orleans, maar de Franse keizer bood de Amerikanen het

gehele gebied tussen de Mississippi en de Rocky Mountains aan voor het luttel bedrag van 15 miljoen dollar. De westelijke grens verschoof in één klap 1600 kilometer. Na de grootste landaankoop van de wereldgeschiedenis trok een gestage stroom kolonisten naar het Westen. In 1830 leefde slechts een kwart van de Amerikanen ten westen van de Appalachen; in 1850 was dat toegenomen tot de helft. De Amerikaanse overheid tekende steeds meer koopcontracten met de indianen om die vervolgens enige jaren later weer te verbreken. De inlijving van de Republiek Texas en het einde van de oorlog met Mexico (1846-1848) leverden de VS het gehele zuidwesten op.

Rond deze tijd ontstond de mythe van het Wilde Westen. Uiteraard hebben de Hollywood-clichés van cowboys en indianen weinig te maken met de realiteit. Het dagelijkse leven in de 19de eeuw zag er heel anders uit. Om te beginnen merkten de kolonisten op hun westwaartse trek over de Oregon Trail en andere routes vaak dat de grond slechts geschikt was voor veeteelt. Het

Boven: De Rocky Mountains vormden het zwaarste gedeelte tijdens de trek naar het westen. Lithografie, 1875. Rechts: De spookstad Goldfield.

was in feite het goud dat duizenden *desperados* naar Colorado, Utah en Californië lokte; slechts enkelen werden echter op deze manier rijk. Van de uitbarstingen van goudkoorts bleven slechts een paar spooksteden over in de zoutwoestijnen en de valleien van de Rocky Mountains.

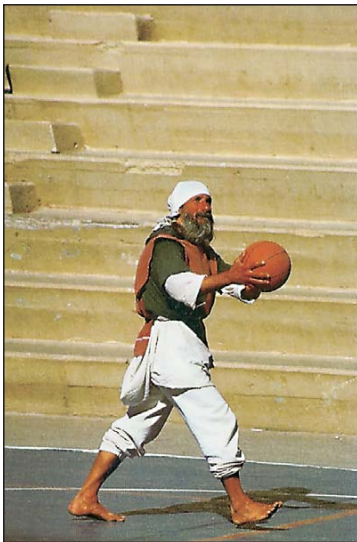
De laatste golf kolonisten kwam tussen 1870 en 1900, met de komst van de spoorlijnen. Het 'ijzeren paard', zoals de inheemse bevolking de stoomlocomotief vol ontzag en wantrouwen noemde, doorkruiste het continent. Op 10 mei 1869 werden de rails van de twee grote spoorwegmaatschappijen, de *Union Pacific* en de *Central Pacific*, gekoppeld bij Promontory Point in Utah, waarmee de eerste transcontinentale spoorlijn van de VS een feit was. De treinen brachten jagers van de oostkust naar de prairiestaten, waar zij de enorme kuddes bizens die de primaire voedingsbron vormden voor de indianenstammen, vrijwel uitroeiden. In 1863 pochte de volksheld 'Buffalo' Bill Cody dat hij 4300 bizens had gedood in slechts acht maanden. Tegen de eeuw-

wisseling waren de ongeveer 32 miljoen bizens van Noord-Amerika vrijwel uitgeroeid. Toen Frederick Jackson Turner zijn theorie van de *frontier* had uitgewerkt – in 1893 – was het onderwerp van zijn essay eigenlijk al verleden tijd.

Maar de mythe leeft ook nu nog voort. Net zoals Duitse en Scandinavische immigranten in drommen naar Kansas en Wisconsin trokken in de vorige eeuw, komen er nu Mexicanen naar Californië en Texas om hun eigen versie van de Amerikaanse Droom te verwezenlijken. De realiteit is echter allesbehalve rozengeur en maneschijn. In plaats van welvaart en vooruitgang vinden vele *chicanos*, zoals de Mexicanen vaak genoemd worden in de VS, slechts bittere armoede en uitzichtloosheid.

Amerika en het Westen

Het was in het Westen dat Amerika zijn unieke identiteit ontwikkelde en werd wat het nu is. Meer dan honderdvijftig jaar geleden schreef de politicus en schrijver Horace Greeley: 'Ga naar

het Westen, jongeman, en word samen met het land volwassen.' Degenen die naar het Westen gingen, veranderden onherroepelijk. Het Westen oefende een onmiskenbare maatschappelijke en politieke invloed uit op het hele land en zo werd het een economische en – daaruit voortvloeiend – politieke wereldmacht. De prairie, de Rocky Mountains en de westkust waren nieuw, spannend, jong, ongetemd en meedogenloos. Iedereen die er wilde overleven als kolonist, boer of gouddelver moest dit op eigen kracht doen. Maar als je je in het Westen redde, kon je alles aan. Het Westen had zijn eigen wetten – zowel in de positieve als negatieve betekenis – die gedictieerd werden door de moeizame omstandigheden van leven in de wildernis.

In dit deel van het land hadden vrouwen al sinds 1860 stemrecht. Vrouwen moesten er immers net zo hard hun

schouders onder zetten als mannen. Tegelijkertijd gold het recht van de sterkste; in dit vrijwel wetteloze land kwam je heel ver met een vuurwapen op zak of, later, met een handvol dollars.

In een bredere samenhang, als metafoor voor de Amerikaanse mentaliteit, heeft de ideologie van de *frontier* het volgehouden tot in deze eeuw. De Amerikaanse pioniersgeest deed zich gelden toen John F. Kennedy zijn campagne van 1959/1960 begon met *New Frontier* als slogan om zich af te zetten tegen de oerconservatieve zittende regering van Eisenhower. Kennedy wilde de filosofische en politieke grenzen verleggen, was vervuld van de ideologie van de hoop en het najagen van geluk en welvaart. De beide grote partijen en vele groeperingen gebruiken sindsdien het beeld van de *frontier* als metafoor voor hervormingen, maatschappelijke veranderingen of nieuwe politieke stromingen.

De Amerikaanse mentaliteit

De roerige en romantische geschiedenis van het Amerikaanse westen heeft de geest van degenen die westelijk van de Mississippi leven beïnvloed, wellicht zelfs gevormd. En de erfenis van deze geschiedenis is ook vandaag nog zichtbaar. De meeste deugden en karaktertrekjes die de Europese bezoeker opvallen, voeren terug naar het pionierstijdperk.

Een van de opvallendste aspecten van de mentaliteit van het Amerikaanse Westen is de tegenstelling tussen de nadruk op onafhankelijkheid en individualisme enerzijds en clanachtige solidariteit anderzijds. Dit is inderdaad een tegenstelling, maar Amerika is groot genoeg om met zijn eigen tegenstellingen te kunnen leven. Deze paradox komt rechtstreeks voort uit het leven op de beschavingsgrens. Als je buurman 80 kilometer verder weg woont in een woest gebied kan solidariteit in geval van nood je leven redden. Maar zodra

Boven: Individualisme vindt een warm onthaal. Rechts: Dankzij privé-initiatieven worden sommige highways schoongemaakt.

het gevaar geweken is, zal dezelfde buurman weer een rivaal zijn in de zoektocht naar grond, natuurlijke levensbronnen of macht.

Er zijn ook nu nog talrijke concrete voorbeelden van deze tegenstrijdige mentaliteit. De Amerikanen aan de westkust of in het Midwesten worden bijvoorbeeld beschouwd als vriendelijker en gastvrijer dan hun tegenvoeters aan de oostkust: als u pech krijgt op de snelweg, kunt u erop rekenen dat er iemand zal stoppen om te helpen. Daar staat tegenover dat de vele daklozen van steden zoals Los Angeles niet hoeven te rekenen op sociale hulp. In dezelfde stad besteden duizenden mensen hun zuurverdiende geld aan de typisch Californische cultus rond de jeugd en de schoonheid, en wijden hun vrije tijd tot in het extreme aan de cultus van het lichaam, met als schijnbaar enige doel het op afstand houden van de verveling.

Maar toch kunnen deze egocentrische individuen ineens de gelederen sluiten tot een verenigd front, zoals de bevolking van New York na de terreuraanslag van 11 september 2001. Dan

groeit de *grass-roots*-democratie uit tot een gemeenschap, wat zich bijvoorbeeld uit in handtekeningenacties ten behoeve van de bouw van een school of in massale protestacties. Dan blijken Amerikanen *community-oriented* te zijn en zich in te zetten voor het gemeenschappelijke doel – ook al gaat het om iets relatief onbelangrijks als het schoonmaken van een plaatselijk traject snelweg. Het klinkt paradoxaal, maar beiden – hier het individualisme, daar de gemeenschapszin – zijn erfenissen uit de pionierstijd.

De oostkust en de westkust staan op gespannen voet met elkaar en geen van beide partijen is geneigd daar iets aan te veranderen. Het politieke en sociale *establishment* van de oostkust kijkt neer op de boeren en veehouders van het Midwesten en beschouwt ze als onbeschaafde en naïeve *rednecks* (lompe heikneuters). Vooral staten als Kansas en Oklahoma staan bekend geworden door flauwe grappen. Want hoofdzakelijk het Midden Westen zijn patriottistische en godvruchtige Amerikanen te vinden. *The American heartland* noemt

men deze streek vaak. Hier vindt u Amerika op zijn Amerikaanst.

Ook de grote steden van de westkust – vooral Los Angeles en San Diego – blijven niet gevrijwaard van de spot van New Yorkers en Bostonians. Volgens mensen van de oostkust is het leven onder de Californische zon gekunsteld, oppervlakkig, zedeloos en leeghoofdig. De afgelopen jaren is er onder de politici in het verre Washington een tendens om Hollywood als schuldige aan te wijzen voor het morele verval in het hele land. Voor hen schijnen alle plagen die de VS teisteren uit het Westen te komen, ook al komen enkele van deze critici zelf uit het gebied ten westen van de Mississippi.

‘On the Road’

Amerika leer je het best kennen per auto. Het rijden op de lange, kaarsrechte snelwegen door dit schier eindeloze

Boven: Eindeloze highways doorsnijden het land. Rechts: Een Harley-parade op Cabrillo Blvd. in Santa Barbara.

land brengt u in een toestand van ontspannen bedachtzaamheid terwijl het landschap aan u voorbijtrekt. In tegenstelling tot vele Europeanen beschouwen de Amerikanen het autorijden als een aangename manier van reizen en niet als een noodzakelijk en enerverend euvel. Amerikanen zijn altijd onderweg. Bijna alle boodschappen kunnen ‘drive-thru’ afgehandeld worden en vrijwel alles gebeurt en passant, zonder echte onderbrekingen. De Amerikanen in het Westen hebben zo meer dan een eeuw geleefd. Als je je stadje beu werd, pakte je je biezen en verkaste je naar het volgende. De gemiddelde Amerikaan verhuist in zijn leven zeven keer en verandert acht keer van baan. Geen zitvles hebben is normaal. Dit uit zich ook in de vele campers, vooral in het zuidwesten, en de talloze, vaak buitensporig grote caravans waarmee gepensioneerde echtparen het land afreizen.

De auto is in de VS het symbool van de vrijheid en van de jacht op geluk en rijkdom. De zwerver rijdt mee op vrachtreinen op zoek naar klusjes; de avonturier springt in elk voertuig dat hij

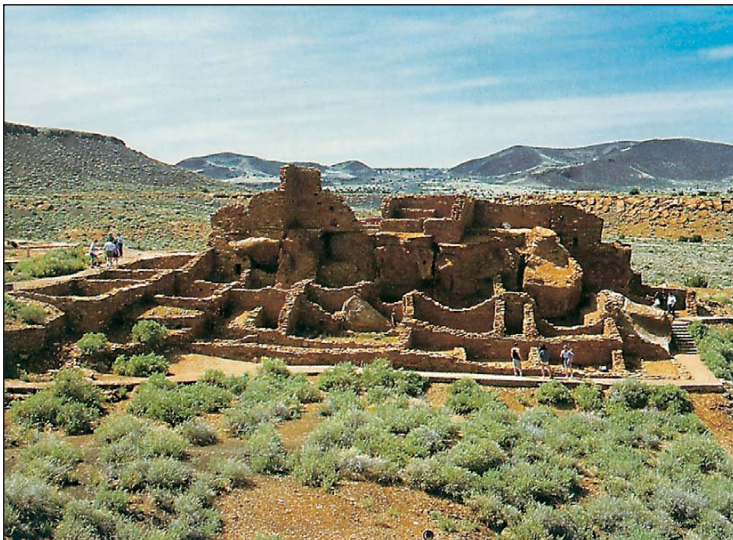
maar kan vinden; de hippie gebruikte zijn duim: dit zijn allemaal moderne nomaden, legendarische Amerikaanse archetypes die alleen in het Westen konden ontstaan, contemporaine reïncarnaties van de cowboy. Hollywood heeft het beeld van de stoere cowboy en de edele wildernis zodanig uitgemolken dat het kijkerspubliek er oververzadigd van raakte. En zo stierf het Wilde Westen een tweede dood.

De filmbizz van de VS gaf het beeld van de asfaltcowboy vorm in het genre van de 'road movie'. De *Easy Rider* die met zijn Harley door de VS rijdt, een vaag doel najagend of op de vlucht voor het een of ander, is niet meer dan de zoveelste versie van de archetypische Amerikaanse held; hetzelfde geldt voor de eenzame trucker of de heldinnen uit de film *Thelma and Louise*. Rusteloos onderweg zijn in goederenwagens, vrachtwagens en gestolen auto's is ook het thema van de in 1957 verschenen cultroman *On the road* (Onderweg), het meesterwerk van de beroemdste auteur van de *beat generation* Jack Kerouac.

De Westelijke Staten

De weidsheid van het Westen overrompelde de eerste Spaanse kolonisten en vervult sindsdien alle nieuwkomers met ontzag. Wat bijdroeg tot het gevoel in een andere wereld terecht te zijn gekomen is de flora en fauna van het gebied, zo totaal anders dan die van Europa of de oostkust. Tegenwoordig is de enorme oppervlakte van het land vooral af te lezen aan de bevolkingsdichtheid: ongeveer 30 inwoners per vierkante kilometer, tegenover 490 in Nederland. Een vijfde van de bevolking leeft in de zeventien staten tussen Kansas City en San Francisco, een oppervlakte van 4,8 miljoen km² die de helft van het land bestrijkt.

Ten eerste is daar het prototype van een westkuststaat, bij uitstek het Beloofde Land: Californië. Geen andere Amerikaanse staat belooft zoveel aan de nieuwe burgers en was tevens in staat deze beloftes waar te maken. Goud, vruchtbare prairies en weiden en de rijke viswateren trokken vele gelukzoekers aan. Thans is Californië met zijn

38 miljoen inwoners economisch gezien de belangrijkste staat van de VS. De progressieve politieke traditie, met als hoogtepunt de *flower power* van de jaren zestig, werd een soort culturele en politieke graadmeter voor alle westerse landen.

De *hightech*-industrie, die gevestigd is tussen San Francisco en Los Angeles, trekt werkzoekenden naar de staat, en de geavanceerde techniek die in de regio ontwikkeld wordt, heeft op zijn beurt een belangrijke invloed op de rest van de wereld. Niemand zal ontkennen dat deze 'zonovergoten staat' ook een schaduwzijde heeft, maar zelfs een paar aardbevingen doen niet af aan zijn aantrekkingskracht – de *golden dream* aan de westkust heeft weinig aan kracht verloren.

Het zuidwesten is over het algemeen dor en dunbevolkt. Bergen en woestijnen kenmerken het landschap van Ari-

zona, Utah, New Mexico en Nevada; de zonsopgangen en -ondergangen droeken het gebied in warme tinten rood, oker en bruin. Het zuidwesten is ook het gebied van de verdwenen indianenbeschavingen en de reservaten, waar tot op heden nakomelingen wonen van de oorspronkelijke bewoners. De afgelopen decennia heeft het zuidwesten een eigen cultuur ontwikkeld, met een plaatselijke keuken en mode en zelfs Bargoens. Deze eigenzinnigheid is vooral zichtbaar in het naburige Texas en stamt al uit halverwege de 19de eeuw, toen de staat gesticht werd. Texas is voor de VS wat Beieren voor de Duitsers is, Wales voor de Britten en Bretagne voor de Fransen. Alles is hier anders: de taal, de levensstijl, de ideologie. Alles is groter, relaxter, en rijker. Texas staat voor Stetsonhoeden, oliebronnen, ranches en bloeiende metropolen zoals Dallas/Fort Worth en Houston.

De Rocky Mountains – 's lands langste bergketen – beginnen ten noorden van deze staten en strekken zich uit over Colorado, Idaho (mogelijk de mooiste van de Amerikaanse staten), Nebraska,

Boven: Wupatki – getuigenis van een uitgestorven Indiaanse cultuur. Rechts: Economisch succesvol – Aziatische immigranten.

Wyoming en Montana, helemaal tot aan Canada. Ondanks toenemende milieuproblemen zijn de Rockies steeds het mooiste gebergte van de VS.

Aan de kust van het noordwesten zijn ook heldere, afgelegen bergmeren en oevers te vinden, vooral in Oregon en de staat Washington. De Europese toeristen hebben dit deel van het land nog niet zo lang geleden ontdekt en het is er dan ook minder druk dan zuidelijker gelegene oorden. De Amerikanen hebben het gebied pas een eeuw geleden in hun armen gesloten. Dat betekent dat u er nog veel ongerepte natuur zult tegenkomen. En zelfs in populaire steden als Portland en Seattle merkt u dat dit gebied nog maar 150 jaar gekoloniseerd is.

Het Westen heeft de toekomst

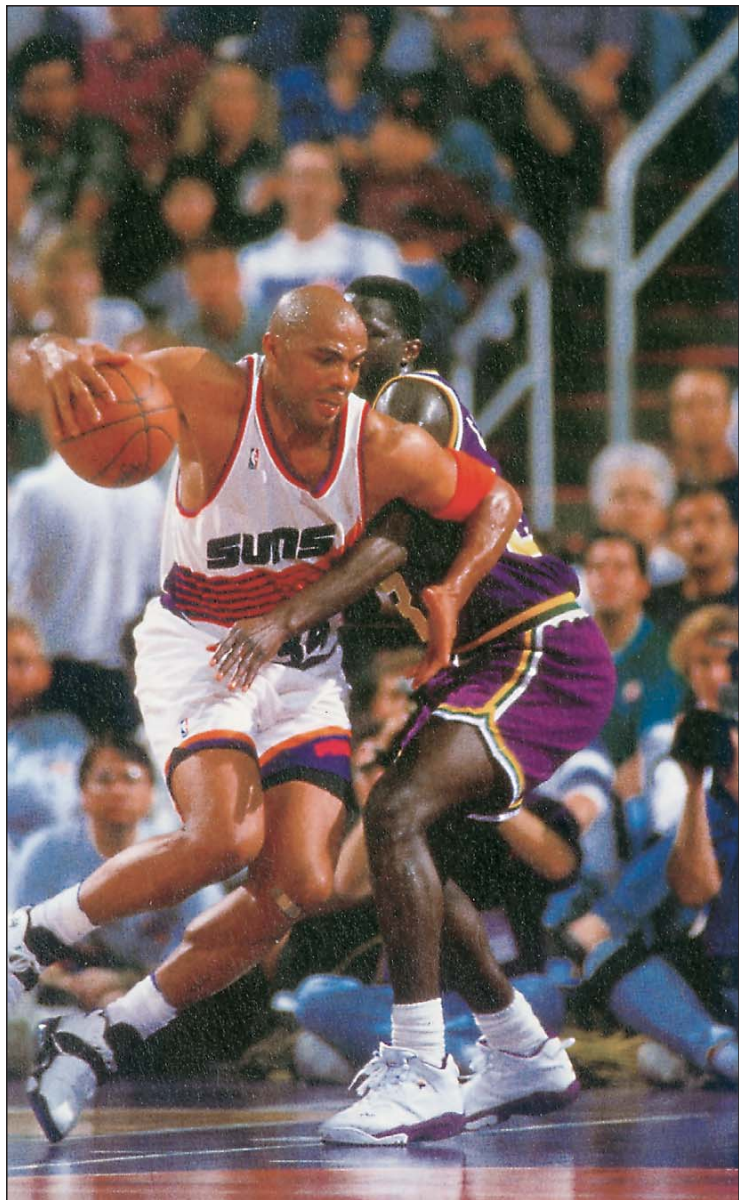
Het Westen ziet zichzelf graag als jong, roekeloos en toekomstgericht. Wellicht ligt de toekomst van de VS inderdaad hier. In deze helft van het continent klopt het economische en technologische hart van het land. Staten als Kansas en Zuid-Dakota zijn de graan-

en maïssilo's van het land, Texas, Nebraska en Oklahoma voorzien de halve wereld van rundvlees. Texas, Californië, Oklahoma en Wyoming produceren tweemaal zoveel ruwe olie als Alaska. Een groot deel van de vliegtuig- en wapenindustrie is gevestigd in Washington State, Californië en Texas. Ook computergiganten en genetische laboratoria zijn gevestigd aan de westkust en in Salt Lake Valley in Utah.

Met name Californië, het op zeven na grootste economische gebied ter wereld, is nog altijd dé trendsetter van de VS. Onder de ex-Oostenrijker Arnold Schwarzenegger – eerst spierbundel, dan Terminator en ten slotte van 2003 tot 2011 gouverneur – nam de *Golden State* het voortouw in kwesties als milieubeleid en alternatieve energiebronnen, waarin ze zich sinds 2009 bevestigd ziet door de milieupolitiek van de regering Obama. Van geïmmigreerde bodybuilder aan Venice Beach tot gouverneur in Sacramento: dát is pas een Californische carrière... Sinds 2011 is de democraat Jerry Brown weer gouverneur van Californië.

VAN LOS ANGELES NAAR PHOENIX

LOS ANGELES
SAN DIEGO
SONORAWOESTIJN
DOOR WEST-ARIZONA NAAR
PHOENIX

Op deze reis zult u minstens twee zonnebrillen nodig hebben: een trendy model voor Los Angeles en een bril die u in de woestijn beschermt tegen uv-licht. Door uw beschermende zonnebril ziet de wereld er onwerkelijk uit, als in een computersimulatie. In de trillend hete woestijnlucht vermengen de zeer diverse reisindrukken zich tot contrasterende beelden: het luxeuze Beverly Hills naast de eenvoudige Spaanse missieposten, chique vakantieoordn naast uitgestorven spooksteden, de keurig bijgehouden nationale parken naast moderne steden midden in de woestijn. U ziet het 'Oude Westen' – een mythe die tot op heden springlevend is.

★★LOS ANGELES

De reis begint aan de Californische kust in **★★ Los Angeles ①**, de stad van de filmsterren, die zich als een reuzen-octopus over een lengte van 120 km uitstrekt. Het karakter van de stad manifesteert zich op de zesbaans highways, die als slagaders door Los Angeles lopen. Hierop kruisen elkaar de meest 'coole' auto's – rode corvettes, oldtimers-chevies, laaggelegen El Caminos en stretchlimo's. Op de lange zand-

stranden, waar glimmende spiermassa's trainen in de zon, wordt daarentegen het lichaam verafgood: welkom in Los Angeles, de 'Stad van de Engelen'.

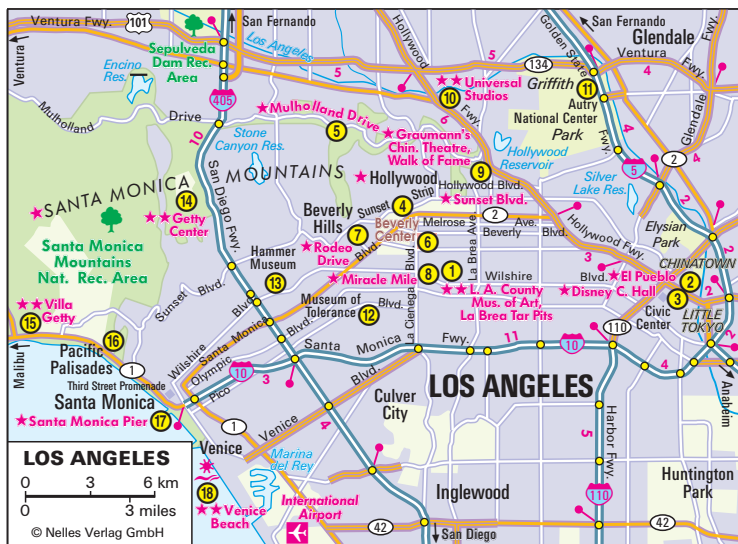
Met de bijna altijd blauwe hemel (die vaak is vervuild door de smog) en met zijn Hollywood-imago van glitter, rijk-aards en schoonheden lijkt Los Angeles een onwerkelijke droomstad bedekt met een laagje celluloid. Maar door de specifieke risico's van LA – aardbevingen, rassanonlusten, drugscriminaliteit en bosbranden in de rijke buitenwijken – slaapt niet elke welgestelde inwoner altijd even rustig.

Los Angeles werd in 1781 gesticht door slechts elf Spaanse families en telt thans meer dan 3,5 miljoen inwoners (14 miljoen inwoners als het gaat om de totale agglomeratie van Los Angeles). Het is Amerika's grootste smeltkroes. De inwoners komen uit alle uithoeken van de wereld. Van Koreatown tot aan Little Tokyo, van het Afro-Amerikaanse Watts tot aan de Spaanse *barrios* aan de oostkant van LA bruist en kookt deze stad. Ook tijdens de rellen die in 1992 losbarstten na mishandeling van de zwarte Rodney King, was dit duidelijk te merken.

De stad kent gevaarlijke buurten. Hoewel veel gewelddadige incidenten door de media worden overdreven, is het raadzaam om onveilige wijken en straten te mijden.

Vorige pagina's: Joshua Tree National Monument. Links: Afro-Amerikanen domineren de basketbal-scene (Phoenix Suns).

LOS ANGELES

Bezienswaardigheden in Los Angeles

Aan de **Wilshire Boulevard** staan enkele musea, zoals het **Los Angeles County Museum of Art** ①, een architectonisch meesterwerk waarin kunstwerken vanaf de prehistorie tot heden worden geëxposeerd. Ook het door Renzo Piano ontworpen **Broad Contemporary Art Museum** is een bezoek waard, evenals de daarnaast gelegen **La Brea Tar Pits** (asfaltmeren), waar meer dan 200 soorten fossielen zijn gevonden die goed worden bewaard in het **Page Museum**.

Het park **El Pueblo** ② met de oudste gebouwen van de stad behoort tot de oude stadskern. Loopt u door de folkloristische **Olvera Street** dan merkt u iets van de sfeer van het Spaanse erfgoed. **China Town** (ten noorden van Hill St./Alipine St.) en **Little Tokyo** (ten zuiden van Alamerda St./First St.) zor-

gen voor een Aziatische sfeer. Ten oosten van The Pueblo staat het **Union Station**, een prachtig spoorwegstation uit 1939 dat in veel thrillers heeft 'meegespeeld'.

Ten zuiden van het centrum staat het **Civic Center** ③ met de **City Hall**, dat een overzicht van de stad biedt. Driehonderd meter naar het westen staat de opzienbarende **Walt Disney Concert Hall**, pronkstuk van de wereldberoemde architect Frank Gehry. Ten zuidwesten van de City Hall vindt u **Broadway**, een populaire winkelstraat, en niet ver daarvan de drukke **Grand Central Market** met meer dan vijftig marktkramen.

Verder zuidelijk ligt het grote entertainmentcomplex **L.A. Live** met onder andere het **Nokia Theatre**, de sport- en concertarena **Staples Center**, luxe hotels en het **Grammy-Museum**.

Sunset Strip ④, tussen Hollywood en Beverly Hills, is sinds de jaren dertig de beroemdste boulevard in Hollywood en sinds 60 jaar het centrum van het nachtleven. Het is nog steeds leuk om

Rechts: Exclusief winkelen in Beverley Hills. Uiterst rechts: Een stuntshow in de Universal Studios, Hollywood.

erdoorheen te rijden – vooral in een auto met open dak. De straat maakt deel uit van de legendarische ***Sunset Boulevard**

Een andere beroemde boulevard, ***Mulholland Drive** ⑤, kronkelt via de Hollywood Hills door de ***Santa Monica Mountains** tot bijna aan de kust en is bijzonder in trek bij Harley-Davidsonrijders.

Aan de westkant treft u **Beverly Center** ⑥ aan, een enorm overdekt winkelcentrum tussen La Cienega Boulevard en Beverly Boulevard. De exclusieve winkelstraat van Beverly Hills, ***Rodeo Drive** ⑦, kunt u het best te voet verkennen.

Melrose Avenue is de stek van de alternatieve *scene*, waar vooral 's avonds rock'n'rollers graag de show proberen te stelen. Veel boetieken en winkeltjes vindt u ook tussen Fairfax en La Brea.

De omgeving van **Wilshire Boulevard** en de **Miracle Mile** ⑧ geldt voor de bewoners van de stad als het populairere *cruising*-parcours tussen Beverly Hills en Los Angeles.

Tegen de bergwand licht de beroem-

de aanduiding *Hollywood* op. Tot de vele bezienswaardigheden van ***Hollywood** behoort het exotische **Grauman's Chinese Theatre** ⑨, de bekendste bioscoop ter wereld, waar in cement de hand- en voetafdrukken van filmsterren zijn vereeuwigd. Daar begint ook de **Hollywood Boulevard** met de ***Hollywood Walk of Fame**, met op marmeren sterren de namen van meer dan 2100 filmsterren. Die voor Michael Jackson ligt direct bij het Grauman's Theater. Op de Sunset Boulevard is nog een ster aan hem gewijd, maar die ligt een paar blokken verderop (High Vine Street). Die ster eert de Jackson Five, de familiepopgroep waarmee de kleine Michael de basis legde voor zijn bijzondere carrière. De Oscars worden uitgereikt in het **Kodak Theatre**, dat hoort bij het Hollywood & Highland Center.

De ****Universal Studios Hollywood** ⑩ (ten westen van Griffith Park, te bereiken via de Hollywood Freeway) lokken met hun steeds wisselende shows steeds weer nieuwe bezoekers in vluchtsimulators en minivulkanen. Net buiten de poort van Universal Studios